

سازمان امور مالیاتی کشور

آشنایی با قانون و مقررات مالیات بر درآمد حقوق

مشور حقوق مؤدیان مالیاتی

اسل (۱): مؤدی محترم حق برخورداری از رفتار عادلانه، منصفانه و قانونمند را دارد.

اسل (۲): مؤدی محترم حق کسب اطلاع و راهنمایی را دارد.

اسل (۳): مؤدی محترم حق برخورداری از خدمات مطلوب مالیاتی را دارد.

اسل (۴): پابندی مابا اسل را از داری و معظ حریم خصوصی، حق مؤدی است.

اسل (۵): مؤدی محترم حق اعتراض، شکیات و تجدید نظرخواهی دارد.

اسل (۶): مؤدی حق اظهار نظر آزاد و ارائه پیشنهاد در مورد تسهیلات و فرآیندهای مالیاتی و اداری را دارد.

سازمان امور مالیاتی کشور

معاونت درآمدهای مالیاتی

دقر امور مؤدیان و خدمات مالیاتی

خرداد ماه ۱۴۰۱

مالیات بر درآمد حقوق

درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران، بر حسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیر نقد تحصیل می کند و نیز درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می شود، مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

درآمد مشمول مالیات حقوق

درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از:

الف) درآمد نقدی شامل حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در قانون مالیات های مستقیم.

ب) درآمد غیرنقدی به شرح زیر:

- مسکن با ائاثیه و یا بدون ائاثیه
- اتومبیل اختصاصی با راننده و یا بدون راننده
- سایر مزایای غیرنقدی

تکالیف مؤدیان

پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفاند اقداماتی به شرح ذیل انجام دهند:

۱. مالیات متعلق را طبق مقررات مربوط، محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت و در ماه های بعد فقط تغییرات را صورت دهند. پرداخت کنندگان حقوق مکلف هستند با مراجعه به سامانه عملیات الکترونیکی سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی اینترنتی salary.tax.gov.ir نرم افزار تهیه لیست الکترونیکی مالیات بر درآمد حقوق را دریافت و هر ماهه فهرست حقوق پرداختی به کارکنان را بصورت الکترونیکی ارسال نمایند.

۲. در سال ۱۴۰۱ در مورد پرداخت هایی که از طرف غیر از پرداخت کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی، به عمل می آید، پرداخت کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت های قانونی مربوط به حقوق و بدون اعمال معافیت سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم، به نرخ های جزء (۵) بند الف) تبصره ۱۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ (به شرح جدول صفحه بعد این پرورشور) محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن، به اداره امور مالیاتی مربوط پرداخت کنند.

در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود، دریافت کنندگان حقوق مکلفند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق، مالیات متعلق را طبق مقررات قانونی به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیرماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

معافیت های مالیات بر درآمد حقوق

برخی درآمدهای حقوق که از پرداخت مالیات معاف هستند عبارتند از:

۱- کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین المللی به ایران اعزام می شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین المللی مذکور.

۲- حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و باز خرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده.

۳- هزینه سفر و فوق العاده مسافرت مربوط به شغل.

۴- مسکن و گذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می گیرد.

۵- وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۶- عیدی سالانه یا پاداش پایان سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی حقوق موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم (در سال ۱۴۰۱ تا مبلغ ۵۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال). لازم به ذکر است؛ در سال ۱۴۰۱ عیدی پایان سال حقوق بگیران، پس از اعمال این معافیت؛ تا هفت (۷) برابر آن مشمول مالیات به نرخ ده (۱۰) درصد و نسبت به مازاد آن مشمول مالیات به نرخ بیست (۲۰) درصد می باشد.

۷- خانه های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین نامه های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می شود.

۸- وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً یا به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.

۹- مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت مالیاتی حقوق موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم (در سال ۱۴۰۱ حداکثر معادل ۱۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال).

۱۰- درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات، جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان، رزمندگان با حداقل (۱۲) ماه حضور در جبهه و فرزندان شهداء.

۱۱- پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (فهرست مناطق کمتر توسعه یافته موضوع تصویب نامه شماره ۷۶۲۵۴/ت ۳۶۰۹۵ مورخ ۱۳۸۸/۰۴/۱۰ هیأت وزیران کماکان دارای اعتبار و ملاک عمل می باشد).

۱۲- حقوق پرداختی به کارگران ایرانی اعزامی به خارج از کشور موضوع قراردادهای صدور خدمات فنی به خارج از کشور به شرط داشتن گواهینامه شغلی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

۱۳- پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق و مزایا یا دستمزد مشمول مالیات یکی از اولیاء افراد دارای معلولیت خیلی شدید و شدید مادامی که مسؤولیت پرداخت هزینه های مترتب بر معلولیت فرد بر عهده اولیاء (پدر، مادر یا سرپرست قانونی فرد) است، از پرداخت مالیات معاف است. گواهی تأیید نوع و شدت معلولیت افراد مشمول این معافیت (ماده ۲۵ قانون حمایت از حقوق معلولان) از سوی کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور ارائه خواهد شد. همچنین هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات حقوق فرد معلول یا شخصی که تکفل او را عهده دار است، می باشد.

نکته: حقوق پرداختی به کارکنان اشخاص حقیقی و حقوقی که در مناطق آزاد تجاری-صنعتی فعالیت دارند از تاریخ ۱۳۹۹/۰۲/۳۰ مشمول پرداخت مالیات بر درآمد حقوق بوده و پرداخت کنندگان حقوق در این مناطق مکلف به رعایت کلیه مقررات مربوط اعم از کسر و واریز مالیات حقوق و ارسال فهرست ماهیانه مربوط از طریق سامانه الکترونیکی می باشند.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق

۱- براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۱، حقوق و دستمزد، سالیانه تا مبلغ **۶۷۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال (ماهانه مبلغ ۵۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال)** ازمعافیت مالیاتی برخوردار است. مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی (شامل حق شغل، حق شاغل، فوق العاده مدیریت و فوق‌العاده مستمر و غیر مستمر و سایر پرداختی‌ها و کارانه به استثناء عیدی پایان سال و نیز کمک هزینه مهد کودک، یارانه غذا، هزینه ایاب و ذهاب، هزینه مسکن، کمک هزینه ورزش و کمک هزینه تلفن همراه) با رعایت موارد ذیل و به شرح جدول، مشمول پرداخت مالیات می‌شود:

۱. وجوه پرداختی به افراد بازنشسته که از سازمانهای مختلف حقوق بازنشستگی دریافت می‌نمایند و مجدداً به طور تمام وقت یا نیمه وقت به عنوان حقوق بگیر با مراکز دیگر همکاری دارند همانند سایر حقوق بگیران بدون توجه به وضعیت بازنشستگی آنان، پس از کسر معافیت مقرر در ماده (۸۴) قانون مالیاتهای مستقیم (مشروط به عدم استفاده از معافیت مذکور برای درآمد حقوق از محل دیگر) مشمول مالیات بر درآمد حقوق بوده و مالیات آن باید طبق مقررات فوق محاسبه، کسر و به حساب سازمان امورمالیاتی کشور واریز گردد.
۲. پرداختهای دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی قانونی دارای مجوز رسمی از وزارتین فوق‌الذکر می‌باشند، به اشخاص حقیقی اعم از کارکنان و غیرکارکنان خود در قالب حق‌التدریس (از تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۱۱ تا پایان سال ۱۴۰۰) مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) و حق‌التحقیق، حق پژوهش و قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی مشمول مالیات مقطوع به نرخ پنج درصد (۵٪) با رعایت سایر احکام مقرر در تبصره (۱) ماده ۸۶ ق.م.م (از جمله اعطای معافیت‌های قانونی مربوط به استثناء معافیت ماده ۸۴ ق.م.م) خواهد بود. لازم به ذکر است در سال ۱۴۰۱ حق التدریس پرداختی مشمول مالیات به نرخ ده (۱۰) درصد مذکور نبوده و پرداختی دانشگاه‌ها و مراکز مذکور در قالب حق التدریس مشمول مالیات به نرخ‌های مندرج در جدول زیر خواهد بود.

نکته ۱: در سال ۱۴۰۱ برای درآمد مشمول مالیات حقوق اعضای رسمی هیأت علمی دانشگاه‌ها موضوع قانون مربوط و نیز حقوق دریافتی قضات، احکام خاصی پیش بینی نشده و حقوق این افراد با رعایت معافیت‌های مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم، مشمول مالیات به نرخ‌های مندرج در جدول زیر خواهند بود.

نکته ۲: در سال ۱۴۰۱ کلیه پرداخت‌های مشابه حقوق و دستمزد مانند حق التدریس، حق‌الزحمه، ساعتی، حق نظارت و پاداش شوراها (از سوی کلیه اشخاص) به شرح نرخ‌های مندرج در جدول زیر مشمول مالیات خواهند بود.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق سال ۱۴۰۱ (ماهانه)				
طبقه	از (ریال)	تا (ریال)	نسبت به مازاد	نرخ
معاف	۰	۵۶.۰۰۰.۰۰۰	-	-
طبقه اول	۵۶.۰۰۰.۰۰۱	۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۵۶.۰۰۰.۰۰۰	۱۰٪
طبقه دوم	۱۵۰.۰۰۰.۰۰۱	۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۱۵٪
طبقه سوم	۲۵۰.۰۰۰.۰۰۱	۳۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۲۰٪
طبقه چهارم	۳۵۰.۰۰۰.۰۰۱	به بالا	۳۵۰.۰۰۰.۰۰۰	۳۰٪

نکات مهم در مورد پرداخت مالیات بر درآمد حقوق

پرداخت‌کنندگان حقوق درحکم مؤدی می‌باشند، لذا در مواردی که پرداخت‌کنندگان حقوق، مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، مالیات متعلق، به انضمام جرایم مربوط، محاسبه و به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در مادهٔ (۱۵۷) قانون مالیات‌های مستقیم از آنان مطالبه خواهد شد.

صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می‌باشند، موقوف به ارائه مفاصا حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

درآمد غیرنقدی مشمول مالیات حقوق به شرح زیرمحاسبه می‌شود:

الف – مسکن با ائانه معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بدون ائانه بیست درصد (۲۰٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع مادهٔ (۹۱) قانون مالیاتهای مستقیم) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ب – اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ده درصد (۱۰٪) و بدون راننده معادل پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع مادهٔ (۹۱) قانون مالیاتهای مستقیم) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ج – سایر مزایای غیرنقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کنندهٔ حقوق.

نحوه محاسبه مالیات بر درآمد حقوق

پرداخت کنندگان حقوق می‌توانند برای محاسبه مالیات بر درآمد حقوق با مراجعه به سامانه اطلاع رسانی سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی www.intamedia.ir آخرین بخشنامه مربوط به معافیت مالیاتی حقوق، نرخ مالیاتی و نحوه محاسبه مالیات را دریافت و با در نظر گرفتن میزان معافیت بر درآمد حقوق و روش محاسباتی آن، مالیات حقوق کارکنان خود را محاسبه نمایند.

جرائم مالیاتی

ردیف	موضوع	جریمه
۱	عدم تسلیم فهرست حقوق کارکنان به اداره امور مالیاتی در موعد مقرر قانونی(ارسال فهرست به روش الکترونیکی انجام می‌شود).	۲٪ حقوق پرداختی
۲	عدم پرداخت مالیات متعلق یا پرداخت مالیات کمتر از میزان واقعی مالیات بر حقوق متعلقه در مهلت مقرر قانونی.	۱۰٪ مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و ۵٪ مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت

دادرسی مالیاتی

از تاریخ ۱۳/۱۰/۱۴۰۰ در مواردی که برگ تشخیص مالیات صادر و به مؤدی ابلاغ می‌شود، چنانچه مؤدی نسبت به آن معترض باشد می‌تواند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ شخصاً یا به وسیله وکیل تام الاختیار خود با ارائه دلایل و اسناد و مدارک کتباً از اداره امور مالیاتی تقاضای رسیدگی مجدد نماید. مسوول/ مسؤولان مربوط که از طرف سازمان امور مالیاتی مشخص می‌شوند، موظفند پس از ثبت درخواست مؤدی و ظرف مهلتی که بیش از چهل و پنج روز از تاریخ ثبت درخواست نباشد به موضوع رسیدگی و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابرازشده را برای رد مندرجات برگ تشخیص کافی دانستند، آن را رد و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را موثر در تعدیل درآمد تشخیص دهند موارد تعدیل درآمد مشمول مالیات را مشخص نمایند.

چنانچه مؤدی نظر مسئول/ مسوولان مربوط در تعدیل درآمد مشمول مالیات را قبول نماید، درآمد مشمول مالیات تعدیل شده، قطعی است. در غیر این صورت برای رسیدگی به مابه التفاوت تا مبلغ مورد اعتراض مودی، موضوع به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع می‌شود. همچنین هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی مؤدی را برای رد برگ تشخیص یا تعدیل درآمد موثر تشخیص ندهند باید موضوع را مستلاً در پرونده منعکس و مراتب را برای رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع نمایند.

رأی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی با اکثریت آراء قطعی و لازم الاجراء است. مگر اینکه ظرف مدت بیست (۲۰) روز از تاریخ ابلاغ رأی از طرف مأموران مالیاتی مربوط یا مؤدی، مورد اعتراض کتبی قرار گیرد که در این صورت پرونده جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر محول خواهد شد. رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر قطعی و لازم الاجراست. در این مرحله مؤدی مکلف است مقدار مالیات مورد قبول را در همان مهلت مقرر پرداخت و نسبت به مازاد بر آن اعتراض خود را تسلیم نماید.

نکته مهم: در مواردی که کارفرما حسب مورد با در نظر گرفتن مقررات قانونی و معافیت‌های مربوط به درآمد حقوق، نسبت به کسر و واریز مالیات حقوق به اداره امور مالیاتی اقدام نموده لیکن حقوق بگیر به دلایلی مانند ترک خدمت در طی سال، اضافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق داشته باشد، اضافه پرداختی مطابق با مقررات قانون مالیاتهای مستقیم مسترد خواهد شد مشروط بر این که بعد از انقضای تیرماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت، مورد مطالبه قرار گیرد.

هرگاه اضافه پرداختی بعلت عدم آگاهی از مقررات و یا اشتباه در محاسبه (اعم از عدم رعایت معافیت‌های قانونی) ازطرف کارفرما صورت گرفته باشد، درخواست استرداد، مقید به محدوده زمانی خاصی نمی‌باشد. در این حالت اداره امور مالیاتی ذریبط برای استرداد، همان اداره‌ای است که مالیات به حساب آن واریز شده است.

اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست، رسیدگی‌های لازم را معمول و درصورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی، نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی‌های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور، منظور و مازاد بر آن مسترد خواهد شد.